Окрім цього, під час оцінки та інтерпретації результатів вивчення однією із проблем, які можуть виникнути перед психологом на даному етапі – оцінка кожного з отриманих показників із точки зору його оптимальності для клімату даного колективу. При цьому кожний показник необхідно оцінювати не по абсолютному значенню, а в співвідношенні з тою середньою, навколо якої варіюють аналогічні показники у всіх вивчених групах даного підрозділу, оскільки середні по різним показникам суттєво відрізняються один від одного. Наприклад, індекси задоволеності взаємовідносинами з керівником і з товаришами, зазвичай, вище, чим рівень оцінок відношення керівника і товаришів. Також відрізняються й оптимальні значення індексів групових оцінок, що відображають різні соціально-психологічні характеристики груп.

Таким чином, основними методичними вимогами стосовно емпіричного дослідження СПК в службових колективах є:

1. Доцільність опосередкованого вивчення СПК в зазначених колективах через прояви в окремих аспектах життєдіяльності колективу.

2. Врахування при вивченні СПК його двозначної природи: суб'єктивне відображення «організаційного клімату» та зворотній вплив СПК на групову діяльність і окрему особистість.

Список використаних джерел

1. Положення про психологічне забезпечення в Національній гвардії України, затверджене наказом МВС України № 1285 від 08.12.2016 URL: http:/ https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0080-17.

2. Волошина О.В. Соціально-психологічний клімат в колективах працівників міліції та його оптимізація : дис... канд. психол. наук: 19.00.06 / Національна академія внутрішніх справ України. К., 2005. 199 с.

Галустян Олена Аркадіївна,
старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем психологічного забезпечення та психофізіологічних досліджень ННІЗДН Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТУ В СЛІДЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

В реаліях сьогодення не можливо уявити будь-яку професійну діяльність без контролю часу. Це особливо актуально у професійній діяльності слідчих, адже їх діяльність суворо обмежена процесуальними строками.

Робочий графік, в якому перебувають слідчі, не можна назвати спокійним. Більшість слідчих стикається з проблемою дефіциту часу

на тлі постійного збільшення службових задач протягом дня, які вимагають миттєвого вирішення. Постійне перебування в жорсткому цейтноті підвищує емоційну та фізичну напругу, викликає втому, стрес, що в цілому негативно впливає як на загальний стан здоров'я слідчого так й на продуктивність його роботи. Тому технологія організації часу та підвищення ефективності його використання – тайм-менеджмент (від англ. time management – управління часом) актуальна під час організації діяльності слідчих.

Тайм-менеджмент в слідчій діяльності, перш за все має включати в себе такі складові: суворий облік часу; оптимізацію часових ресурсів; планування дня (тижня, місяця або іншого часового відрізку); складання списку процесуальних дій та ранжування їх у порядку зменшення важливості з урахуванням періоду розслідування [3].

Дефіцит робочого часу зазвичай пов'язаний з неправильною організацією слідчим своєї діяльності. Для раціонального використання свого часу слідчому перш за все необхідно чітко визначити свої основні функції, цілі, задачі та ліміт часу. Тут на перший план виходить планування слідчим своєї роботи.

Планування – ключовий момент в управлінні часом. Від своєчасно та ретельно складеного плану розслідування кримінального провадження залежить в цілому ефективність діяльності слідчого.

Серед основних ознак неефективного та слабкого планування та управління часом можна виділити: 1) відсутність поетапного та чіткого визначення роботи на день (тиждень, місяць); 2) невміння та нездатність планування розпорядку робочого дня; 3) відсутність сучасного програмного забезпечення тощо [5].

Потреба планування діяльності слідчих визначена нормативно. Відповідно до Інструкції з організації діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України, затвердженої наказом МВС України від 06.07.2017 № 570, слідчий планує свою роботу так, щоб забезпечити своєчасність виконання необхідних слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій у всіх кримінальних провадженнях, в яких він проводить досудове розслідування. З цією метою він складає загальний календарний план-графік робіт в усіх кримінальних провадженнях, а також плани розслідування кожного кримінального провадження [1; 2].

Планування організує та упорядковує роботу слідчого, робить її більш ефективною та надає їй цілеспрямованого характеру. Під час планування слідчому доцільно дотримуватися таких правил:

– під час складання плану на день 70 % варто відвести на заплановані справи (задачі), а 30 % на непередбачувані або спонтанні;

– при цьому слідчому необхідно фіксувати скільки часу він витрачає на реалізацію запланованих справ. У подальшому слідчий матиме уявлення про часові межі та зможе покращити планування часу у майбутньому;

– для складання ефективного плану з чітким зазначенням часу, необхідно розподілити свої задачі на головні, середні та другорядні;

– основні принципи планування свого часу: регулярність, систематичність, послідовність [4].

Під час планування для слідчого будуть корисними деякі методи тайм-менеджменту.

Метод АБВГД. Даний метод дозволить слідчому визначити пріоритети у своєму списку справ.

А – це важливі, складні задачі, які бажано виконати у першу чергу і тільки потім переходити до наступного пункту;

Б – це важливі, проте менш складні задачі;

В – це задачі середньої складності;

Г – це менш значимі, проте бажані для виконання задачі;

Д – це не важливі задачі, виконання яких можна перенести на наступний день або взагалі виключити їх зі свого списку справ.

Матриця Ейзенхауера – один з найбільш ефективних методів короткочасного планування. Для зручності під час планування слідчі можуть розмістити всі свої справи (наприклад, робота з документами, прийом громадян, наради, спілкування з колегами, розмови по телефону тощо) в матриці на 4 категорії: важливо-неважливо, терміново-нетерміново. Як і багато інший концепцій «матрицю Ейзенхауера» можна позначити чотирма латинськими літерами «D»:

1. DO! – «Зроби сам!» – важливі та термінові справи.
2. DECIDE! – «Вирішуй!» – важливі але не термінові справи.
3. DELEGATE! – «Делегуй!» – неважливі але термінові справи.
4. DELITE! – «Відклади або позбався!» – неважливі та нетермінові справи (так звані «пожирачі часу»).

Слідчому варто: 1) написати список всіх задач на день; 2) об'єднати ці задачі в чотири групи за ступенем важливості і терміновості; 3) записати ці задачі в бланк розділений на чотири блоки; 4) тримати бланк постійно в полі зору і звірятися з ним протягом дня та за потреби корегувати його.

В управлінні часом важливим є вміння відокремити головні задачі від другорядних. Проте якщо застосовувати цей метод планування щоденно, то через короткий час він дозволить слідчому позбутися дефіциту часу під час виконання повсякденних справ та надасть можливість спокійно зосередитися на найважливішому.

Принцип Парето або правило 20/80. Згідно цього принципу 80 % результату досягається за рахунок 20 % всіх витрачених зусиль, а інші 80 % дають лише 20 % всього результату. Дія цього правилу в тайм-менеджменті передбачає розподіл часу з упором на найбільш важливі та термінові задачі, які принесуть бажаний результат. В слідчій діяльності цей принцип може застосовуватися для оптимізації роботи слідчого.

Метод АВС. По суті у даному методі об'єднані матриця Ейзенхауера та принцип Парето. Перше поняття описує важливість тієї

чи іншої задачі на момент аналізу; друге – визначає кількість часу, який може бути витрачений на виконання задачі відповідно до її терміновості-важливості.

Група А – це обов'язкові до виконання термінові та важливі справи. Незважаючи на те, що дані справи вимагають безпосередньої уваги, а вклад їх у досягнення мети становить близько 65 %, витрати на виконання цих завдань – лише близько 15 % часу.

Група В – справи, що не мають критичного значення в поточний момент, але мають істотне значення для досягнення мети (відповідно до матриці Ейзенхауера – це «нетермінові, але важливі справи»). Особливість завдань цієї групи у тому, що більшість з них можуть бути делеговані. Їх вклад у досягнені мети складає 20 %; час, який необхідно для виконання задач з групи В також становить 20 % від загального обсягу часу.

Група С – справи, які класифікуються як «поточні». По матриці Ейзенхауера вони відносяться до «неважливих-термінових» або «неважливих-нетермінових». Це «пожирачі часу», на них йде близько 65 % часу, проте їх частка в досягненні мети лише близько 15 %.

Даний метод дозволяє зарезервувати час для виконання ключових задач; диференціювати поточні та майбутні задачі по пріоритету; задачі з найменшим пріоритетом виключити з кола справ.

Отже, тайм-менеджмент в слідчій діяльності має ряд певних переваг: 1) слідчі вчаться чітко формулювати цілі та задачі, визначати пріоритети своєї діяльності, що суттєво впливає на її ефективність; 2) застосування технологій тайм-менеджменту під час планування слідчими розслідування кримінальних проваджень може суттєво поліпшити ситуацію, пов'язану з хронічною нестачею часу, це дозволить не тільки не порушувати строки досудового розслідування, а й знизити рівень напруги та втоми слідчих, що позитивно відзначиться на загальному стані їх здоров'я; 3) з'являється час для професійної самоосвіти та розвитку; покращується ефективність та успішність службової діяльності, на краще змінюється стан службової дисципліни. Слід також пам'ятати, що технології тайм-менеджменту сприяють ефективному використанню не тільки робочого часу, а й плануванню часу для відпочинку. Спеціалістами з тайм-менеджменту рекомендується не брати роботу до дому, ретельно планувати свій вільний час та дотримуватися цього плану у своєму повсякденному житті.

Список використаних джерел

1. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 06.07.2017 року № 517. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#n2.

2. Інструкція з організації діяльності органів досудового розслідуваня Національної поліції України: затвер. наказом

Міністерства внутрішніх справ від 06.07.2017 року № 517. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0919-17#n4.

3. Василенко Е.В., Жикривецкая Ю.В. Тайм-менеджмент как способ повышения эффективности служебной деятельности сотрудников полиции. URL: https://cyberleninka.ru/article/n/taym-menedzhment-kak-sposob-povysheniya-effektivnosti-sluzhebnoy-deyatelnosti-sotrudnikov-politsii/viewer.

4. Волохова О.В. Тайм-менеджмент в следственной деятельности. URL: https://cyberleninka.ru/article/n/taym-menedzhment-v-sledstvennoy-deyatelnosti/viewer

5. Тишков С.В., Коричева А.В. Возможности внедрения и использования технологий тайм-менеджмента в процессе планирования и расследования преступлений. URL: https://cyberleninka.ru/article/n/vozmozhnosti-vnedreniya-i-ispolzovaniya-tehnologiy-taym-menedzhmenta-v-protsesse-planirovaniya-i-rassledovaniya-prestupleniy/viewer.

Давидова Ольга Василівна,
доцент кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент

СУЧАСНІ ПСИХОЛОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНЬОГО ПСИХОЛОГА

Сучасні наукові психологічні та соціологічні дослідження свідчать про активне впровадження психологічних технологій у різні сфери роботи з населенням.

Сучасні психологічні технології являють собою сукупність методів, прийомів, засобів, які застосовуються для досягнення поставлених цілей; послідовну сукупність психічних процесів, дій особистості; науку про закономірності, прояви та практичну імплементацію найбільш ефективних процесів психічної діяльності.

Отже, психологічна технологія – це система категорій, принципів і моделей, що описують психічну реальність, людську істоту або соціальну групу як цілісність, що розвивається, зорієнтована на практичну роботу з індивідуальною психікою або груповою психологією, і що включає конкретні методи, прийоми, уміння та навички щодо цілеспрямованої зміни (розвитку) особистості і групи.

У більш вузькому сенсі психотехнологія – це набір алгоритмів роботи із психічною реальністю індивідуальних та колективних суб'єктів, що має на «виході» різнопланові індивідуально- та соціо-психічні ефекти, а саме: діагностичний, терапевтичний, нормативно-впливовий, маніпулятивний, психодеструктивний [1, с. 9].

Психотехнологія виступає єдністю трьох базових елементів: теорії психіки, що складається в рамках тієї чи іншої психологічної школи; сукупності методологічних постулатів, що окреслюють «кордони» і